COP31'İN ÖTESİNDE
HALKLARIN İKLİM ZİRVESİ
ANTALYA'26

Halkların İklim Zirvesi Gençlik Deklarasyonu

Kasım 2026

Hazırlayan
Gençlik Örgütleri Forumu
Sen Coğrafyanın Kaderisin

Katkı Sunan Kolaylaştırıcı
İklim Öncüleri

GO FOR GENÇLİK ÖRGÜTLERİ FORUMU

sen coğrafyanın kaderisin

iklim öncüleri

Gençlerin örgütlenemediği bir toplum, iklim krizi ile mücadele edemez. Bu mücadele bir araya gelebilmeyi, sesini yükseltebilmeyi ve itiraz edebilmeyi gerektirir; Türkiye'de ise tam da bu yollar gençlere kapatılıyor. Eylemlere katılan gençler gözaltına alınıyor ve yargılanıyor, gösteriler yasaklanıyor, gençlik örgütleri idari ve mali baskılarla kuşatılıyor. Yaşam alanlarını savunan çevre savunucuları hak ihlallerine uğruyor, örgütler kriminalize ediliyor; üniversitelerde öğrencilere söz hakkı tanınmıyor, öğrenci örgütlenmesinin önü kesiliyor. Bu ortamda örgütlenmek, söz almak ve itiraz etmek; okulunu, işini ve geleceğini kaybetme riskiyle eş tutuluyor. Böylece iklim krizinin sonuçlarını en uzun süre yaşayacak olanlar, en çok susturulanlar oluyor.

Gençleri susturan yalnızca yasaklar olmuyor; güvencesizlik de aynı işi görüyor. İş bulamama kaygısıyla yaşayan, aynı anda birden fazla işte çalışan, stajdan staja savrulan bir gencin örgütlenmeye ne zamanı ne de gücü kalıyor. Gençlere milyoner olma ve girişimcilik masalları anlatılıyor, herkese kendi başının çaresine bakması öğütleniyor. Oysa biliyoruz ki iklim krizinden kimse tek başına kurtulamaz. Bugüne kadar kazanılmış her çevre hakkı, bir arada duran insanların mücadelesiyle kazanılmıştır. Toplanma, örgütlenme ve ifade özgürlüğü, iklim adaletinin ön koşuludur.

COP31 dünyaya "gençlerin COP'u" olarak sunuldu; gençlik öncelikli alanlardan biri ilan edildi, kürsülerden gençlere geleceğin kurucuları oldukları söylendi. Ne var ki bu süreçte bağımsız gençlere ve bağımsız gençlik örgütlerine ne danışıldı ne de karar masasında yer verildi. Gençler sahnelerde ve fotoğraf karelerinde var, kararların alındığı odalarda yok. Zirveyi ayakta tutan binlerce genç gönüllü ise ücretsiz çalıştırıldı; yenmeyecek yemeklere, kesintisiz suyun bile olmadığı otellere ve molasız uzun vardiyalara karşı imza kampanyası başlatarak haklarını ancak örgütlenerek alabildi. Gençlerin oturmadığı bir iklim masası, kimin çıkarına kurulduysa onun gündemini konuşur. Bugün o gündemi enerji şirketleri ve sermaye belirliyor; ortaya çıkan politikalar da kâr hesaplarına göre biçimleniyor. Akbelen'de ormanı kömür madenine açan Limak'ın ve İkizdere'de vadiyi taş ocağına dönüştüren Cengiz Holding'in COP31'in sponsor ve destekçileri arasında yer alması bunun en çıplak göstergesi: doğayı yok edenler, iklim zirvesinin vitrininde aklanıyor.

Türkiye, COP31'in ev sahibi olarak dünyaya iklim liderliği iddiasıyla sesleniyor. Oysa ülkede elektriğin yaklaşık üçte biri hâlâ kömürden üretiliyor, yerli kömür santrallerine 2029'a kadar alım garantisi veriliyor ve fosil yakıtlardan çıkış için bir takvim bulunmuyor. Ulusal hedefler emisyonların artmaya devam etmesine izin veriyor. İklim politikası bir karbon piyasası kurma projesine indirgeniyor. Sermaye bu dönüşümü kendiliğinden yapmayacak. Enerji dönüşümünü kamu planlamalı, kamu yatırımıyla finanse etmeli ve toplum denetlemelidir. Türkiye'nin dört bir yanından çevre mücadeleleri halihazırda bu dönüşüm için mücadeleyi gösteriyor: Akbelen'de ormanını kömür madenine karşı savunan köylüler, Kaz Dağları'nda suyunu siyanürlü altın madenciliğine karşı koruyanlar ve ODTÜ'de ormanına sahip çıkan öğrenciler.

Bize sunulan yeşil dönüşüm, eski ekonomik düzeni yeşile boyamaktan öteye geçmiyor. Başarı hâlâ büyüme rakamları ve kâr oranlarıyla ölçülüyor; insanların insanca yaşaması ve doğanın sınırları hesabın dışında kalıyor. Gençlere "yeşil beceriler" edinmeleri öğütleniyor, ancak üretim yapısı dönüşmedikçe hiçbir beceri güvenceli bir iş getirmiyor. MESEM'lerde çocuklar ve gençler eğitim adı altında ucuz emek olarak çalıştırılıyor ve iş cinayetlerine kurban gidiyor. Mevsimlik tarım işçisi gençler aşırı sıcaklarda, atık havzalarında çalışan genç işçiler ise zehirli koşullarda, iklim kaynaklı risklere karşı korunmadan çalışıyor.

Krizin yükü ülkeler arasında da eşitsiz dağılıyor. Zengin ülkelerin aşırı tüketiminin bedeli, atık yüklü gemilerle bizim kentlerimize ve genç işçilerimizin ciğerlerine kesiliyor. "Sıfır atık" dünyaya bir başarı hikâyesi olarak anlatılırken Türkiye Avrupa'dan atık ithal ediyor, en kalabalık kentlerde bile atık ayrıştırma altyapısı işlemiyor. Bu atığı ayrıştıranlar ise çoğu zaman sosyal güvencesiz ve koruyucu ekipmansız çalışan göçmen ve mülteci gençler.

Aynı kâr mantığı yaşadığımız yerleri de biçimlendiriyor. Konutlar kâr için inşa edilirken gençler barınma krizine sıkışıyor, yeşil alanlar ranta açılıyor, iklim kaynaklı afetler en ağır yıkımı gençlerin itildiği kırılgan mahallelerde bırakıyor. Maden ve inşaat projeleri denetimden kaçırılıyor, ekolojik verilere erişim kısıtlanıyor. Deprem bölgesinde bile yeniden inşa, doğayı onarmaktan çok rantı büyütme baskısı altında yürüyor.

Başka bir yol mümkün. Ekonominin ölçüsü, herkesin insanca yaşaması ve doğanın sınırları olmalı. Enerji, konut, ulaşım, su ve bakım gibi temel ihtiyaçlar kamu eliyle güvenceye alınmalı; dönüşümün bedelini kirletenler ve krizden zenginleşenler ödemeli. Bu yolu ancak özgürce örgütlenebilen, toplanabilen ve sözünü korkusuzca söyleyebilen bir toplum açabilir: iklim adaleti, demokratik özgürlüklerle birlikte kurulacak.

Bu nedenle gençlik olarak COP31'den aşağıdaki talepler ile ayrılıyoruz:

Taleplerimiz

1. Toplanma, örgütlenme ve ifade özgürlüğü güvence altına alınmalı, bağımsız gençlik örgütleri ve çevre savunucuları üzerindeki baskılara derhal son verilmelidir.
2. Ulusal iklim politikasının belirlendiği tüm kurul ve süreçlerde bağımsız gençlik örgütlerine yasal güvenceli ve kararlara etki eden bir temsil hakkı tanınmalıdır.
3. Göçmen, mülteci, kırsalda yaşayan, yoksul ve LGBTİ+ gençler iklim politikalarının merkezinde yer almalı, katılımın hesabını sorabilecekleri şikâyet mekanizmaları kurulmalıdır.
4. Kömür havzalarındaki emekçiler ve gençlerle birlikte bağlayıcı ve takvimli bir fosil yakıt çıkış planı hazırlanmalı, kömüre verilen alım garantilerine son verilmelidir.
5. Enerji dönüşümü kamu eliyle planlanmalı, havzalarda istihdam ve gelir güvencesi sağlanmalı, emisyon ticaret sisteminin gelirleri adil geçişe aktarılmalıdır.
6. Stajyer ve serbest çalışan gençlerin ücret, sosyal güvenlik ve sendikal hakları güvenceye alınmalı, iklim kaynaklı risklere karşı bağlayıcı iş sağlığı ve güvenliği kuralları getirilmelidir.
7. Gençleri ucuz emeğe dönüştüren MESEM modeline son verilmeli, Millî Eğitim Bakanlığı ile YÖK'ün yeşil dönüşüm gündemleri güvenceli istihdamı merkeze almalıdır.
8. ÇED süreçleri bağımsız, kamuya açık ve katılımcı hâle getirilmeli, ÇED muafiyetlerine son verilmeli ve Maden Kanunu ekolojik yıkımı kolaylaştıran hükümlerden arındırılmalıdır.
9. Ekokırım anayasal suç olarak tanınmalı, gençlik örgütlerine çevre davalarına müdahil olma hakkı verilmelidir.
10. Ekolojik veriler kamuya açılmalı, tahrip edilen alanlar doğa temelli bir yaklaşımla onarılmalıdır.
11. Yerel iklim eylem planları ulaşılabilir ve ölçülebilir hedeflerle, gençlerin yer aldığı yerel iklim ağlarıyla birlikte yeniden hazırlanmalı, yeşil ve kamusal alanlar korunmalıdır.
12. Atık ithalatı sıkı biçimde denetlenmeli, hak ve çevre temelli atık ayrıştırma ve kompost altyapısı kurulmalıdır.
13. Öğrenci örgütlenmesi kampüslerde temel bir hak olarak tanınmalı, öğrenciler üniversitelerin karar organlarında oy hakkıyla temsil edilmelidir.
14. Ekolojik yıkıma ortak olan şirketlerin kampüs sponsorlukları yasaklanmalı, teknoparklar toplumsal fayda temelli araştırmaya yönelmelidir.

Bu talepleri kazanmanın yolu örgütlü bir güç oluşturmaktan geçiyor; çünkü iklim krizinden kâr edenler çoktan örgütlü. İklim adaleti mücadelesi de ancak emekçilerin, gençlerin, kadınların, LGBTİ+'ların, göçmenlerin, kentte ve kırda yaşam alanlarını savunanların birleşen mücadelesiyle mümkün kılınabilir. Tüm gençleri iklim mücadelesinde örgütlenmeye, iklim mücadelesinin tüm bileşenlerini de gençlik mücadelesinin müttefiki olmaya çağırıyoruz.

Yaşanabilir bir bugün ve yarın için örgütlenmeye, itiraz etmeye ve mücadeleye devam edeceğiz!